

Beretning afgivet af Det Udenrigspolitiske Nævn den 28. maj 2021

Beretning

om

udenrigsministerens og regeringens manglende orientering af Det Udenrigspolitiske Nævn om sikkerhedsvurderinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om danske statsborgere i syriske fangelejre

1. Nævnsarbejde

Nævnet har på 4 møder drøftet regeringens manglende orientering af Det Udenrigspolitiske Nævn om sikkerhedsvurderinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) om danske statsborgere i syriske fangelejre. Nævnet har stillet 1 spørgsmål til udenrigs-, justits- og forsvarsministrene til mundtlig besvarelse på et nævnsmøde den 19. marts 2021, jf. UPN alm. del – spørgsmål 3. Udenrigsministeren har den 23. marts 2021 oversendt et brev til nævnet om det fremadrettede samarbejde, jf. UPN F-del – bilag 93. Derudover har nævnet stillet 1 spørgsmål til forsvarsministeren til mundtlig besvarelse på et nævnsmøde den 8. april 2021, jf. UPN alm. del – spørgsmål 4.

2. Baggrund

I forlængelse af krigen i Syrien, hvor der var danske statsborgere, der rejste ud for at tilslutte sig Islamisk Stat, bor der i dag flere danske børn og deres mødre i de kurdiske kontrollerede fangelejre i Syrien. Det er fremgået af pressen, at Forsvarets Efterretningstjeneste i efteråret og vinteren 2020/2021 havde udarbejdet en række sikkerhedsvurderinger, der påpegede en markant forværring af sikkerhedssituationen i lejrene, herunder af den risiko, der var for udsmygning, bortførelse og radikaliseret af mødre og deres børn ultimativt med henblik på at blive trænet til at begå terror i deres respektive vesteuropæiske hjemlande. Disse nye sikkerhedsvurderinger blev ikke delt med nævnet.

I forlængelse heraf blev der den 30. marts 2021 på baggrund af en politisk aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance etableret en hurtigt arbejdende tværministeriel ”Task Force Evakuering”, som fik til opgave at afdække, om evakuering af de danske børn uden deres forældre kunne gennemføres på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde og inden for rammerne af Dan-

marks konventionsmæssige forpligtelser. Afrapporteringen fra den tværministerielle Task Force Evakuering fremgår af UPN alm. del – bilag 267. I forlængelse af taskforcens konklusioner besluttede regeringen at hente 14 børn og deres tre mødre med dansk statsborgerskab hjem til Danmark, især fordi Politiets Efterretningstjeneste i en ny sikkerhedsvurdering fra marts 2021 vurderede, at det ville være bedst, og fordi der vurderedes at være en øget risiko for, at børnene blev radikaliseret i lejrene.

3. Politiske bemærkninger

Et flertal i nævnet (V, DF, SF, RV, EL, KF og Lars Løkke Rasmussen (UFG)) er utilfreds med, at udenrigsministeren og regeringen ikke inddrog nævnet i tilstrækkelig grad i forbindelse oplysninger om ny sikkerhedsvurderinger fra Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) i efteråret og vinteren 2020/2021 om forværrede forhold i lejrene og som konsekvens heraf om potentielle trusler mod Danmark.

Flertallet konstaterer, at sagens behandling i nævnet har været præget af et uskønt forløb, hvor ressortfordelingen mellem udenrigsministeren, justitsministeren og forsvarsministeren har været uklar, og hvor ministrene har haft travlt med at fralægge sig ansvaret for den manglende inddragelse af nævnet. Flertallet understreger, at det er ministrenes ansvar at instruere deres embedsværk om, at de skal have tilført alle oplysninger, som kan være relevante for folketingets behandling af en given sag, især når det drejer sig om befolkningens sikkerhed.

Flertallet anerkender, at der ved visse typer af højt klassificerede oplysninger af betydning for statens sikkerhed kan være væsentlige hensyn at tage til efterretningstjenesternes kildebeskyttelse og partnersamarbejde, hvilket begrænser, i hvilket omfang konkrete og specifikke højt klassificerede efterretningsoplysninger kan tilgå nævnet.

Flertallet noterer endvidere med tilfredshed, at udenrigsministeren påtager sig ansvaret for, at regeringen fremover vil medtage oplysninger om situationen i og omkring lejrene, herunder lejrenes sikkerhed i orienteringen af nævnet, dog således at det naturligvis sker med respekt for de nødvendige efterretningshensyn.

På denne baggrund tager flertallet til efterretning, at regeringen fremover løbende vil inddrage nævnet så fuldstændigt som muligt i alle aspekter af fremmedkriger-dossier'et, herunder i spørgsmål om trusler mod Danmark og danske

interesser, konsulær bistand til fremmedkrigere og deres børn og om de bredere udenrigspolitiske aspekter.

P.n.v.

Martin Lidegaard
formand